

CÜRÜM FİİLİNİ ÖVME

Asistan Dr. Erol Cihan

İçindekiler: Cürüm Fiilini Övme Suçu, I. Hüküm ile tarihî gelişimi, 1. Hüküm, 2. Genel olarak yabancı kanunlarda gelişimi, 3. İtalya'da yasamaya ilişkin gelişimi, 4. Yeni İtalyan Ceza Kanunu ile karşılaştırılması, II. Fiilin önşartı ile Alenilik kavramı, III. Cezalandırmanın hukukî temeli, Korunan değer, 1. Genel olarak, 2. Cezalandırmanın hukukî temeli, 3. Korunan değer, IV. Fail, V. Maddî unsur, 1. Tahrik ile övme arasındaki ilişkiler, 2. Övme veya iyi gördüğünü söyleme, 3. Övülen veya iyi görüldüğü söylenen fiil, 4. Suç olarak öngörülen fiil, VI. Manevî unsur, VII. İcra, 1. Teşebbüs, 2. Özellikleri, VIII. İçtima, IX. Ağırлатıcı Sebep ve Ceza Muhakemesi Hukuku, 1. Ağırлатıcı sebep, 2. Ceza Muhakemesi Hukuku.

I. Hüküm ile tarihî gelişimi.

1. Hüküm .

TCK. m. 312 de «Kanunun cürüm saydığı bir fiili açıkça öven veya iyi gördüğünü söyleyen... kimse üç aydan bir seneye kadar hapis ve 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur» denilmektedir. Doktrin, TCK. m. 312 yi «genel hüküm» olarak nitelendirmektedir. Bunun dışındaki övme ile ilgili hükümler, genel hükmün özel görünüşleridir (1). Kısaca TCK. m. 312, TCK. m. 142/b. 4 de «yukarıki fıkralarda yazılı fiilleri övenler» ile TCK. m. 153 de yer alan «askerî vazifelere muhalif hareketleri medhü istihsan yolunda ... sözler sarfeden» şeklindeki hükümler arasında genel - özel hüküm ilişkisi vardır. Kanunkoyucu, suç fiilini övmeyi

(1) Pannain, Manuale di diritto penale, c. II, Torino, 1957, s. 261; Özek, Suç teşkil eden fiillerin övülmesi ve TCK. nun 142/4. maddesi ile ilgili Yargıtay Kararı, İHFM. c. XXXIII, 1968 sayı: 3 - 4'den ayrı bası, s. 13.

cezalandırmıştır; bunun dışında belirli konuların övülmesini daha da özel hükümlerle düzenlemeyi uygun bulmuştur (2). Şayet, övme, komünizm propagandasına konu teşkil eden bir fiile yönelmiş ise, bu takdirde daha özel bir hüküm durumunda olan TCK. m. 142 uygulanır. Alman Ceza Kanununun övme suçuyla ilgili bulunan 140. maddesi, bu niteliği belirtmektedir (3). ACK. nun diğer maddelerinde daha ağır bir hüküm varoldukça, sözkonusu 140. madde uygulanmaz: örneğin, vatana ihanet suçuyla ilgili 81. madde, 140 karşısında daha öncelikle uygulanır (4).

2. Genel olarak yabancı kanunlarda gelişimi.

Suç fiilini övme suçunu düzenleyen TCK. m. 312 hükmü, 1889 İtalyan Ceza Kanununun, bir diğer deyişle bizim Ceza Kanunumuzun kaynağının 247. maddesinden alınmıştır. Benzer hüküm daha önce Eritreo Ceza Kanununun 284. maddesinde vardı; şimdi, yürürlükte olan 1930 İtalyan Ceza Kanununun 415. maddesinde düzenlenmiştir.

Sözkonusu hüküm, ne İtalyan ne de diğer hukuk düzenlerinde gerçek ve kendisine has bir geçmişe sahiptir (5). 1848 Basın Kanununun (Emirnâmesinin) 24. maddesi, mülkiyet hakkının dokunulmazlığı, yeminin kutsallığı aleyhine herhangi bir fiili cezalandırıyor, kanunlara saygıyı emrediyor, bu arada Ceza Kanunundaki suçları veya mevsuf cürüm fiillerinin övülmesini veya âile düzeninin aleyhine ve değişik sosyal şartlar arasındaki düşmanlığa (kin ve adavete) ilişkin herhangi bir tahriki cezalandırıyordu.

Fransa'da 9.9.1835 tarihli bir kanunun 8. maddesi «mülkiyet, yemin, kanunlara gösterilmesi gereken saygı aleyhine herhangi bir tecavüzü, ceza kanunu tarafından öngörülen suçların herhangi bir

(2) Olivero, Apologia e istigazione, Enciclopedia del diritto, II, 1958, s. 620; Özek, s. 13.

(3) Bak. Welzel, Das deutsche Strafrecht, 9. bası, Berlin 1965, s. 468; Kohlrausch/Lange, Strafgesetzbuch, Kommentar, 43. bası, Berlin 1961, m. 140, s. 361.

(4) Schwarz/Dreher, Strafgesetzbuch, Kurzkommentar, 28. bası, München/Berlin, 1966, m. 140, B 2, s. 470.

(5) Zerboglio, s. 21. Florian, Trattato di diritto penale, c. IV.

şekilde övülmesini ve toplumun farklı sınıfları aleyhine kine ilişkin tahriki» cezalandırıyordu (6).

3. İtalya'da yasamaya ilişkin gelişimi.

a) İtalyan mevzuatında, övme suçunun öngörülmesi, ilkin, 26 mart 1848 tarihli Basınla ilgili bulunan Sardo kararnamesiyle (edictum) ortaya çıkmaktadır. Bu kanunun 24. maddesinde «kanun tarafından cürüm ve cünha olarak nitelendirilmiş fiillerin herhangi bir savunulması, 17. maddedeki ceza ile cezalandırılır», bir diğer deyişle bir seneden fazla olmayan hapis veya suça tesir eden hâllere göre zabıta cezalarıyla kabahatlere ilişkin cezaların uygulanacağı hallerde yüz lirete kadar genişletilebilen bir para cezası eklenerek cezalandırılır.

Fransa'da 9 eylül 1835 tarihli Basınla ilgili Kanunun 8. maddesi «toute apologie de faits qualifiés crimes et délits par la loi pénale, sera punie...» hükmünü koymuştu. Bu kanun, aynı yılın 23 temmuzunda Luigi Filippo aleyhine suikastın ardından yürürlükten kaldırıldı (7).

b) Yıllar sonrası (14 aralık 1858) Fransa'da III. Napolyon aleyhine Orsini'nin suikastı gerçekleşti. Fail kendini İtalya'da savundu, övdü, gazete de över şekilde davrandı. Sonuçta beraat ederek alkışlandı. O sırada vekil (Cavour) Milletvekilleri Meclisine (17 Şubat 1858) politik şekilde adam öldürmenin savunulması konusunda bir kanun tasarısı sundu; bunda deniyordu ki: «Nerede işlenirse işlensin, siyasî adam öldürmenin savunulması - övülmesi, 3 ay ile 1 yıl arasında hapis cezasıyla, ayrıca bin lirete kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu suç, 26 mart 1848 tarihli kanunun 1. maddesinde gösterilen araçlardan herhangi biriyle işlenir, bu politik adam öldürme tasvip edilir, beğenilir, yahut meşru gösterilmeye çalışılır veya özürlü gösterilmeye çalışılırsa gerçekleşir. Ayrıca, doğrudan doğruya yayımlama veya yazıların reproduksiyonunun yapılması halinde de bu ceza uygulanacaktır» (m. 2).

c) 1859 Sardo - İtalyan Ceza Kanununda da benzer hüküm vardı; buna göre, övme haline hiç işaret edilmeksizin «suçları işlemeğe tahrik» (m. 468 - 473) cezalandırılıyordu.

(6) Bak. **Benedetti**, Codice della stampa, 3. edizione, Milano, 1942, s. 20.

(7) **Duvergier**, Lois, ecc., 1835, s. 255 ve 256, not içinde. (**Vico**, Il delitto di apologia, Annali di diritto e procedura penale, 1936, s. 785).

d) Oysa 1889 İCK., bir diğer deyişle bizim Kaynağımız olan Ceza Kanunu, övme suçunu, genel etkili durumlarıyla birlikte kapsamına aldı. Şöyle ki: «Kim alenen, kanunun suç olarak öngördüğü bir fiili överse, üç aydan bir seneye kadar hapis ile elli lireden bin lirete kadar para cezasıyla cezalandırılır (m. 247)».

Basınla ilgili Kararname, üç yan Ceza Kanunu niteliğini kazandı. Şöyle ki:

1. Kanun: 19 temmuz 1894 tarihli Kanun. n. 314. Patlayıcı maddelerle işlenmiş suçlara uygulanıyordu. 6/1. maddesine göre: «kim alenen aynı suçların övgüsünü yaparsa, altı aydan bir seneye kadar hapisle cezalandırılır».

2. Kanun: 19 temmuz 1894 tarihli. n. 315. Suç işlemeye tahrik. Basın yoluyla işlenmiş suçların övülmesiyle ilgiliydi.

3. Kanun: 19 temmuz 1894 tarihli. n. 316. Kamu güvenliği ile ilgili tedbirlere ilişkin ve bu arada 247. maddedeki övmeyi içine alıyordu (m. 1).

Bütün bu üç kanun, anarşizm aleyhindeki sosyal düzenlerin korunmasına ilişkin bulunuyordu.

4. Yeni İtalyan Ceza Kanunu ile karşılaştırılması .

Yukarda belirtilen yasamayla ilgili gelişim ve oluşum ile 1930 İtalyan Ceza Kanununun karşılaştırılmasından dikkate değer bazı özellikler ortaya çıkmaktadır (8) :

a) Yeni İtalyan Ceza Kanununun yürürlüğe girmesine kadar, övgü, doğrudan doğruya bir «cürüm» e ilişkin olduğu takdirde cezalandırılıyordu. Oysa yürürlükteki İCK. bunun uygulama alanını daha da genişletmiştir. Örneğin m. 266, 327 de bu nitelik görülmektedir.

b) 1889 eski İtalyan Ceza Kanunu (m. 247), övgüyü, herhangi bir suça ilişkin olabilen, genel, tek bir hipotez olarak düzenlemişti. Yeni İCK. övme suçunun alanını, oldukça genişletmiştir. Gerçekten genel bir hipotezle (m. 414), değişik özel hipotezleri gözönünde tutmuştur. Şöyle ki: bir suç devletin kişiliği aleyhine (m. 226, 272, 303) ya da kamu idaresi (m. 327), ya da kamu düzeni (m. 414) aleyhine işlenebilir.

(8) Contieri, I delitti contro L'ordine pubblico, Milano 1961, s. 29.

c) «Aleniyet» önceki Kanunda, övmenin cezalandırılmasının vazgeçilmez temel ögesi idi. Yeni Ceza Kanununda durum başkadır. Bu başkacalık suçun bünyesinden gelmektedir. Nitekim alenî olmayan bazı durumlarda övme suçu cezalandırılmıştır (m. 266, 327).

d) Yukardaki özellikle yakından ilgili bulunan diğer bir farklılık sözkonusu olmaktadır. Yürürlükteki Ceza Kanunu, her şeyden önce, övmenin genel karakterli bir durumunu düzenlemektedir (m. 414). Övme herhangi bir suça ilişkin olabilir. Bu suç alenen işlenebilir. Bu özellik suçun karakteristik kurucu unsurunu kapsamına almaktadır.

Övme suçunun bu genel karakterli durumları yanında özel durumları da sözkonusu olmaktadır. Bazen suçun mahiyeti bazen de alenîlik unsurunun eksikliğinden ötürü özel biçimde düzenleme yolu öngörülmüştür.

Gerçekten ilkin, övmenin özel durumları vardır: devletin kişiliği aleyhine bir suç, övmenin konusu olabilir (m. 303) veya övmenin antinasyonal niteliği olabilir (m. 272).

İkinci olarak, övme suçu, alenîlikle ilgili bir şekilde de, özel hallerde de işlenebilmektedir (m. 266, 272, 327).

1950 tarihli Zoldi Projesi, 434. maddesinde, 1889 daki sisteme dönüşü kabul etmektedir (8 bis).

e) Şimdiye değin övme suçuyla ilgili bulunan kanunların hemen hepsi (9), ceza yaptırımının (müeyyidesinin) şiddetini daha da artırmak, suç ve uygulama alanını da genişletmek yolundadır: Yürürlükteki İCK. da bu eğilimdedir.

II. Fiilin önşartı ile alenîlik kavramı .

1. Fiilin önşartı .

TCK. m. 312 de her şeyden önce belirli suçlar düzenlenmemiştir. Maddenin açık söyleminden de anlaşıldığı üzere, suç teşkil eden fiili iyi gördüğünü söylemenin, sosyal sınıfları düşmanlığa tahrik etmenin, halkı kanunsuzluğa tahrikin konusu olarak belirli bir veya

(8 bis) Contieri, s. 29; Özek, s. 13.

(9) Bak. Alman CK. m. 140, Avusturya CK. m. 65, 305, İtalyan CK. m. 414.

birden fazla suçtan sözedilmemiştir. Ayrıca bu sonuç, cezanın koruduğu değerden de bir bakıma çıkarılabilmektedir. Gerçekten kamu düzeni geneldir, bütüncüdür. Belirli bir yönüne karşı girişilen ihlâl hareketi, kamu düzeninin o kısmı ile ilgili suçları meydana getirecektir. Örneğin, belirli bir proleter ihtilâli veya proleter diktatörlüğünün propagandası da özel olarak TCK. m. 142 ile ilgili maddeyi ilgilendirmektedir. Demek oluyor ki 312. madde belirli suçları hedef tutmamaktadır. Ancak toplumda suç işlenmesine de sebep olabilecek, tehlikeli ruhî durumların ortaya çıkma ihtimalini önlemeyi amaç edinmektedir. Yeter ki belirli suçlara tahrik veya belirli suçların övülmesi veya iyi görüldüğünün söylenmesi, ayrıca özel bir şekilde düzenlenmiş olmasın.

2. Alenilik kavramı .

TCK. m. 312 de düzenlenen üç suç tipinde ortak olan esaslı unsur, aleniliktir (10). Bu kavramın hukukî niteliği, bir diğer deyişle objektif cezalandırılabilme şartı mı, yoksa suçun kurucu unsuru mu olduğu, tartışmalıdır (11). Bu tartışmanın en büyük önemi, daha

(10) Aksi kanaat: **Özütürk**, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, c. II, Ankara 1966, s. 189. «Mehaz kanunda bu eylemlerin sarahatine ve tereddüt edilemeyecek dereceye varmış olmasına işaret edilmek istendiği mânâsında anlaşılmaktadır. «Açıkça» tâbirini, kanunun, «aleniyeti» kastettiği mânâsında anlamak güçtür. Zira, açıkça tâbirinin önüne virgül konulmaksızın «öven» denilmiş ve bundan sonra unsurlar «veya» ile ayrılmak suretiyle tadat edilmiştir. Bu itibarla açıkça tâbirinin kabul ettiği diğer maddî unsurlara sirayetüne müsait olmasa gerektir». — Bu düşünceler, kanun metninin söylemine (lâfzına) ilişkin bir yorumdan doğmaktadır; isabetli değildir. — İtalyan Ceza Kanunu, bazen alenî olmayan tahrik edici veya övücü fiilleri de cezalandırmıştır (örneğin; m. 266, 302), bazı hallerde (örneğin, m. 266) alenilik, basit ağırlatıcı sebeptir, oysa diğer bazı hallerde, suçun varlığı için aranmıştır (örneğin, m. 303, 414, 415). Bak. **Olivero**, s. 620 — Yargıtay, alenilik konusunda dikkate değer bir karar vermiştir: «Aleniyet, bütün çağdaş Ceza Yasalarında olduğu gibi TCK. nda da bazen bir suçun unsuru (TCK. 159, 311, 419 gibi) ve bazen cezayı ağırlatıcı sebep (TCK. 153, 480/3, 482/3) olarak kabul edilmiştir. Ancak aleniyet, ister (unsur) veya isterse (ağırlatıcı sebep) olsun, niteliği bakımından ayrılık göstermez». TCGK., 5.12.1966, E. 276, K. 476.

(11) Birinci görüş için bak. **Gajotti**, *Istigazione e determinazione nella teoria del reato*, Genova, 1948, s. 57 i. s. (**Olivero** s. 622); **Manzini**, V. 1921, s. 143, 156; Diğer görüşü savunanlar: **Sabatini**, c. I, s. 317; **Antolisei**, *Parte Speciale*, c. II, s. 588; **Pannain**, s. 260; **Vannini**, *Manuale di diritto penale*, *Parte Speciale*, Milano, 1949, s. 104; **Olivero**, s. 623.

çok ikinci görüşte kendini göstermekte, failin kastının alenîliğe ilişkin durumlara da yönelmiş olması gerekmektedir.

Kanaatimizce, alenîlik kavramı, cezalandırılabilme şartı, fiilin suça tesir eden hali, modalitesi değildir (12). Cezalandırılabilme şartı olsaydı, basın yoluyla işlendiğinde, nakıs teşebbüs olmazdı. Bilindiği üzere cezalandırılabilme suçlarında teşebbüs sözkonusu değildir. Oysa bu suça kural dışı da olsa nakıs teşebbüs mümkündür (13).

III. Cezalandırmanın hukukî temeli ile Korunan değer.

1. Genel olarak .

Propaganda, övme adı altında bazı fikirlerin tezahürü, beyan edilmesi kanun tarafından cezalandırılmıştır. Burada önemli olan sorun, düşünce hürriyetinin sınırlarınının saptanmasındadır. Bu itibarla sözkonusu ilgili hükümleri, *dar yorumlama* öne alınmalıdır (14).

Suç olan bir fiili övme, onu görkemli, değerli veya yasalı olarak takdim etmek, özellikle zayıf iradeli kişiler üzerinde ikna aracı biçiminde görünebilir (15). Kendilerini sorumlu saymayan bu nitelikteki kişiler, aynı zamanda şahsiyet olabilmenin fırsatını görecektir. Suç psikolojisini bilmek, suçu övmenin tehlikesini göstermektedir.

Sorunun nazik olan yönü şudur ki, kanunkoyucu ile uygulama, politik rengi olan, antisosyal vs. suçlardaki övmelerde, ceza vermekte mütereddit davranmaktadırlar (16). Bazı dergi ve yazılar, örtülü bir şekilde hemen hemen sadece bu çeşitten suçları, göklere çıkarmayı başlıca amaç edinmişlerdir (17).

Dolaylı tahrikte, düşünce özgürlüğünün ciddî bir biçimde tehdit edildiği bir alana girilmektedir. Bundan dolayı, bu konu ile ilgili hükümleri yorumlarken çok dikkatli olmak gerektiği *kanaatindeyiz*.

(12) Bak. *Sabatini*, c. I, s. 317.

(13) Bak. İlerde VIII icra.

(14) *Chavanne*, Provocation aux crimes et aux délits, Juris - Classeur Penal, Fr. CK. m. 283 - 294, Fasc. IX, s. 6, no. 33.

(15) Krş. *Chavanne*, s. 6, no. 25.

(16) *Chavanne*, s. 6, no. 36.

(17) Krş. *Robert*, Propos sur la liberté de la Presse, Chr.: D. 1914, s. 189 - 194. (*Chavanne*, s. 6, no. 36).

2. Cezalandırmanın hukukî temeli .

Bu konuda çeşitli görüşler vardır (18). Suç olan bir fiilin cezalandırılmasının nedeni konusunda en *isabetli olan görüş* şudur: suç olarak cezalandırılan bir fiil sözkonusu olduğunda, *eşyanın zorunlu mantığından* ötürü, ayrıca onun övülmesinin de cezalandırılması gerekir. Eğer bu yapılmazsa, suç olarak derpiş edilen fiilin cezalandırılması için tespit edilen yaptırımın etkisi azalmış olacaktır. Övmenin cezalandırılması, suç olan fiilin cezalandırılmasını kuvvetlendiren bütünleyici bir yaptırımdır (19).

Diğer yönden, işlenen bir suçun övülmesinin cezalandırılmasının nedenlerinden biri olarak, moral ilkelerin bozulması da ileri sürülmüştür; ayrıca, kanun, sadece bir suçun övülmesini cezalandırmamaktadır, moral etik ilkelerin ihlâl edilmesiyle birlikte, bir tahrik de aranır. Bundan ötürü, meşru, mazur, övgüye değer görülen bir suçun tekrarlanması konusunda bir tahrik aranır. Bu tahrikte, sosyal korunma için ağır bir tehlikenin varlığı sözkonusu olmaktadır. Bu düşünceleri desteklemek yolunda 1887 Zanardelli Projesinde şöyle deniyordu: «Şüphe edilemez ki bir suçun övülmesi, ayrıca, gayriahlâki bir hareket olmakta, kezalik kanuna karşı gerekli saygıyı kuvvetten düşürmekte ve ortak güvenlik düşüncesini azaltmakta, *politik ve moral iki unsurun biraraya gelmesini* ortaya koymakta ve bunların birlikte olmasını zaruri kılmaktadır, ta ki... ceza Kanununun yaptırımının kapsamına girebilen bir fiil olsun» (20).

3. Korunan değer .

Kamu düzeninin garanti edilmesindeki sosyal yarardır (21), bir diğer deyişle toplumun, *kamunun sulh ve sükûnudur* (22). İsbetli, adaletli kanunların hâkim olduğu sosyal, demokratik hukuk devletinde, *kanunlara gerekli saygının gösterilmesi*, toplumun sükûnu, sulhü yönünden şarttır.

(18) Bak. Özek, s. 12.

(19) Vico, s. 792.

(20) Vol. II (Hazırlık çalışmaları), n. CXIV, s. 161. (Vico, s. 792).

(21) Krş. Manzini, V, 1921, s. 632.

(22) Schönke - Schröder, Strafgesetzbuch, Kommentar, 8. bası, München/Berlin, 1957, s. 554.

IV. Fail .

Suç olan bir fiili övme suçunu, cezaya ilişkin yeteneği (cezaî ehliyet) olan *herkes* işleyebilir. Kamu görevlisi, kamu hizmetlisi, asker kişi, v.s. Fail sadece suç olan fiili öven veya iyi gördüğünü söyleyen kimsedir. Ancak failin iradesinden ötürü tahrike kapılan olursa, bu takdirde suç faili olur, yeter ki tahrikin ilişkin bulunduğu suçu işlemiş olsun (23).

V. Maddî unsur .

Kanunun suç olarak öngörmüş bulunduğu bir fiili övmek suçu, fasıl başlığının belirttiği gibi, *dolaylı tahrik halinin bir tezahürüdür*. Bir suçu övmek, başkalarını o suça teşvik edici veya cürmün işlenmesini önleyici manevî engelleri (örneğin ahlâki engeller ya da kanun korkusunu) kaldırıcı nitelikteki söz, yazı, jest, davranıştır (24). Bir diğer deyişle, övmek ya da iyi gördüğünü söylemek başkalarını dolaylı olarak suç işlemeye tahrik etmektir (25).

1. Tahrik ile övme arasındaki ilişkiler .

Doktrinin, suçu övme fiilini, suç işlemeye tahrik suçunun dolaylı bir tezahür şekli olarak kabul ettiğinden anlaşılmaktadır ki, övme ile tahrik fiilleri arasında sıkı ilişkiler vardır. Gerçekten suçların işlenmesini tahrik için belki de en elverişli araçlardan biri de suç fiilini övme olabilir. Ancak, suç işlemeye tahrik suçunun bütün diğer şartları mevcut olunca (suç işlemeye diğerlerini sevk etme şuur ve iradesi, kullanılan vasıtanın elverişliliği, tahrik edilen tarafın anlaması, tahrikin övülmesi dolayısıyla suç işlemeye bu şahıslarca mücerret ehliyet), suçu övme fiili, bizzat suça tahrik fiili için-

(23) Krş. **Santoro**, Manuale di diritto penale, III, 1965, s. 179.

(24) Aynı mahiyette: **Erem**, Türk Ceza Hukuku, Hususî Hükümler, 2. bası, c. II, Ankara, 1965, s. 564.

(25) **Vico**, s. 789; **Maggiore**, Diritto Penale, 1950, II/1, s. 354, 356; **Manzini**, IV, 1949, s. 305; VI, 1950, s. 150; **Antolisei**, Manuale di diritto penale, Parte Speciale, c. II, 1954, s. 571; **Olivero**, s. 621; Aynı mahiyette: İtalyan Any. Mahkemesi, 16 ocak 1957, in Giust. pen., 1957, I, 104: Suçu övme fiili, gerçekte, CK. m. 414 den çıkan dolaylı bir tahrikten ibarettir. Doktrin suç fiilini övme suçunun, dolaylı bir tahrik şekli teşkil ettiğini kabul etmektedir: Roma İstinaf M. 3 Mart 1959 in Giust. Pen., 1961, II, col. 67; **Contieri**, 29 - 30. — Tahrik ve teşvik kavramlarının anlamları ve karşılıklı ilişkileri konusunda bak. **Yarsuvat**, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hürriyeti ve İlgili Ceza Hükümleri, Doktora Tezi, İstanbul, 1968, s. 160, 161, 175 - 177.

de erir. Bunun faili de artık suça tahrik fiilinin failidir. Bu anlamda övme veya iyi gördüğünü söyleme, suça tahrikin bir şeklidir.

Tahrik ile övme, *failin iradesi ve hareket unsurları yönünden birbirinden ayırdedilmektedir* (26). Övmede, başkalarına karşı, belirli bir suç hakkında, övücü, savunucu, doğrulayıcı, tasvip edici, hatta yüceltici nitelikteki düşünceler, jestler, hareketler, davranışlar sözkonusudur. Oysa tahrikde, başkalarına, belirli bir yönde hareket etmeleri için, açık bir psikolojik baskı vardır. Bir diğer deyişle, övme, doğrudan doğruya iradeye yön verici, kişiyi harekete getirici bir nitelik taşımamaktadır (27). Buna karşılık tahrik, harekete getirici, özel, psikolojik bir enerjiyle, başkalarının iradesi üzerinde doğrudan doğruya etki yaratmaya yönelmiş bir davranış anlamındadır (28). Diğer yönden, *propagandada*, çoklukla bir konuya, özellikle, mutlak anlamda, iyi bir düşünce, bir parti veya ortak bir nesneyi belirli bir yoğunlukta savunarak, başkalarında aynı düşünce veya davranışı yaratmayı amaç edinmiş bir çaba sözkonusudur. Övmede, bir kişinin veya mevcut olup halen geçerli olan fikre karşı bir hareketin savunulması vardır; diğer bir deyişle, *övme, antitezlerin yükseltilmesi, yüceltilmesidir, propaganda, herşeyden önce, tezlere ilişkindir* (29).

2. Övme veya iyi gördüğünü söyleme .

Övme, reddedilen, beğenilmeyen bir fiili, doğrudan doğruya ve esas itibariyle methetme düşüncesinin tezahürüdür; fail bu nitelikteki fiili, taklit etme imkânını doğurmak, yandaş kazanmak, hiç olmazsa başkalarının desteğini sağlamak için yapmalıdır.

Genel olarak övme, *kanunun suç olarak öngördüğü bir davranışa yönelmiş olumlu (müspet) bir hükmün açıklanması anlamındadır* (30). Kaynak Kanunda «apologia» kelimesinin açık, belirlenmiş

(26) İTM. 13 ekim 1950, in Arch. pen., 1951, II, 110; Contieri 33 - 34; Krş. Capotosti, Apologia e propaganda di un fatto che non costituisce reato, in Giust. pen., 1958, II, col. 1077 i.s; Aynı mahiyette: Özek, s. 14.

(27) Bataglia, Dizionario, I. Torino 1961, s. 541.

(28) Bak. Fontanive, Istigazione a delinquere, Encic. Giur., XX/1, s. 43. (Özek, s. 15.).

(29) Krş. Contieri, s. 35.

(30) Pedrazzi, Apologia di delitti e principi costituzionali di liberta d'espressione, Riv. it. di pen., 1960, s. 183 i:s; Aynı mahiyette: İtalyan Yargıtayı 18 kasım 1958 Colorni kararı (Bak. Giust Pen, 1959, II, 1939) (Özek, s. 14).

bir anlamı yoktur. Etimolojik yönden «herhangi bir şeyin savunulmasındaki söz veya yazıdır (vocabolario degli accademici della Crusca); veya «herhangi bir kişinin, herhangi bir hareketin, bir eserin vb. meşruluğu veya savunulması için yararlı olan yazı veya söz» (Fanfani), «özel durumların, özel fiillerin bizzat savunulmasındaki nutuk; bir şahsın, bir filozofik doktrinin, bir dinin yüceltilmesinde ve savunulmasındaki söz veya yazı» dır (31).

Apologia'nın hukukî anlamı, «savunma» yla sınırlandırılmaz; bu anlamı (approvazione) tasvip, beğenme ile (esaltazione) yüceltme kavramları arasında ortalama bir kavramı temsil eder; böylece sözkonusu anlam, gelişerek, oluşarak, apologia'nın birer tezahürü, uzantısı olan, meşruluğu, mazereti, övmeyi, sitayiş, senâyı, alkışlamayı, taşa yazılacak derecede bir yüceltmeyi, içine alır. Bütün bu görünüşler, bütün dereceler, biricik «tasvip» kavramından fışkırırlar. Demek oluyor ki «övme» de, ceza Kanununun suç olarak öngördüğü bir fiille, değer yargıları arasında bir zıtlık, bir mukayese yapılmakta ve kanunun o fiili yasaklamaktaki amacı yersiz gösterilerek fiil iyi görülmekte ve dolaylı olarak, esas fiilin cezalandırılmasındaki amaç, bu övgünün cezalandırılmasını da gerektirmektedir (32). *Kanaatimizce* övme suçunda «övme» kavramının en alt sınırı ile en üst sınırını çizmede çok dikkatli olmalıdır. Ne üst sınır aşılmalı, ne de alt sınırın altında kalmalıdır. Bundan ötürü, suçların sadece tasvir edilmesi, hikâye edilmesi, ister yazılı, ister sözlü olsun, ya da mecazî olsun, «övme» kavramının kapsamına girmez; yeter ki açık ya da üstü kapalı tasvip veya yüceltme anlamını taşımamış olsun (33).

a) *Övmenin niteliği.*

a) Övme suçunun maddî unsurunun, kanun tarafından suç olarak veya yasadışı fiil olarak görülmüş bir fiilin övülmesinden ibaret olduğu belirtilmişti. Bu ögeden şu sonuçlar çıkmaktadır: fikirler, ilkeler, sadece teorik, soyut düşünceler, övme suçunun maddî ögesi dışında kalmaktadır. İctihatlarda da basın özgürlüğünden çıkan, ilkelerin - prensiplerin sadece bir tezahüründen ibaret olan düşüncelere hoşgörü - tolerans ile bakmak gerektiğine karar verilmiştir; hatta kurulu düzene aykırı ilkeler sözkonusu olsa da. Ancak teorik

(31) Nuvolone, Reati di stampa, Milano, 1951, s. 30.

(32) Krş. Nuvolone, s. 29.

(33) Nuvolone, s. 30.

alanın dışına çıkıldığı, kurulu düzen aleyhindeki düşüncelerin demokratik yöntemler dışında gerçekleşmesine ilişkin konularda durum başkadır (34). Şu var ki, *düşünce özgürlüğünün sınırının çizilmesi çetin bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır* (35).

Bundan ötürü, CK., bir sosyal sınıfın diğerini yıkması, diğeri üzerinde cebren bir diktatörlük kurması fiillerinin övülmesini cezalandırmaktadır. Bir diğere deyişle, devlette, kurulu sosyal veya ekonomik, siyasal düzenlerden birinin cebren yıkılması fiillerinin övülmesi cezalandırılmaktadır (36).

Sözkonusu suçun gerçekleştirilmesi için *basit bir savunma ve yorum yeterli değildir*, aynı şekilde sadece ağzını bozma - edepsizlik veya küfür niteliğinde (örneğin: *korkak, rezil bir tiranın öldürülmesi*) olan veya sadece moral bir dayanışmanın beyan edilmesi (37), genel af talebi, yardım için iane toplama (mükâfat için değil) (38), veya basit bir tasvip (39), (zımnen telkinî övmeyi kapsamına almamak üzere) yeterli değildir. Bizim kanunumuz, suça gözyummayı cezalandırmıyor, aynı şekilde isterse ahlâk dışı fikirler, reddedilen düşünceler olsun, sonuç budur. Şu var ki, övmenin cezalandırılabilmesi için daima açıkça veya üstü örtülü beğenme, meşru gösterme kastı zorunludur. Bir suçun (40) mağduru veya fiili için, mücerret muhalefet veya saygı gösterme ile suç gerçekleşemez.

b) Biçim ve araçları.

Övme veya iyi gördüğünü söyleme, hangi vasıta ile yapılırsa yapılsın, önemi yoktur (41). Gerçekten kanun, övme suçunu be-

(34) Krş. Torino İstinaf Mahkemesi, 15 temmuz 1901 (Riv. Pen., LIV, 657, n. 2. (Manzini, 1921, V, s. 635).

(35) Eskiler bu denli, içinden çıkılması kolay olmayan karmaşık problemlere yer veren konulara «mezlakayı akdam — ayakların kaydığı yer» adını vermişlerdir.

(36) Bak. TCK. m. 142/54, İCK. m. 272.

(37) Aksine: İTM. 5 ocak 1895 (Riv. Pen. XLI, 298). (Manzini, 1921, V, s. 634).

(38) Aksine: İTM. 9 şubat 1899 (Riv. Pen., XLIX, 510). (Manzini, 1921, V, s. 634).

(39) Trani İstinaf Mahkemesi, 28 aralık 1900 (Riv. Pen., LVI, 687); «Kralı öldürmekle iyi yaptılar» (Manzini, 1921, V, s. 634).

(40) Aksine: Catanzaro İstinaf Mahkemesi, 28 ekim 1900 (Suppl. Riv. Pen. IX, 303, n. 2. Manzini, 1921, V, s. 634 - 635).

(41) Ancak basın yoluyla işlenmesi yönünden önemi vardır (TCK. m. 312/2). Bak. ilerde IX.

lirtmekte şekillerini ve ilgili bulunduğu vasıtaları göstermemektedir. Kanunkoyucunun bu davranışının anlamı şudur: övmenin şekil ve vasıtaları, suçun hukukî varlığı üzerinde herhangi bir etki yapmamaktadır (42).

1° Örneğin, suçu övme fiili, *çeşitli şekillerde* işlenebilir. Gerçekten övme, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak gerçekleşebilir. Suç teşkil eden bir fiil, doğrudan doğruya tasvip edilir, beğenilir, övülür, yüceltilir. Ayrıca, bu tasvibe, beğenmeye, övmeye, yüceltmeye taraftar olunarak, ondan yana çıkararak, dolaylı bir şekilde, suç fiilini övme suçu gerçekleştirilebilir.

2° Övmenin *vasıtaları çok çeşitli* olabilir: söz, yazı, işaret, basım, şarkı, piyes, vb. Bu konuda, kanun herhangi kuraldışı bir hal koymuş değildir (43).

c) Herhangi bir şekil veya vasıta ile işlenebilen suç fiilini övme suçu, bir *tehlike suçu* olduğundan vasıta veya şeklin tehlike yaratacak nitelikte olması gereklidir. Ancak fiilî bir zararın gerçekleşmesi şart değildir. Bununla beraber, somut olarak, denebilir ki, bu tehlike, bizatihi otonom bir şey değildir; övmenin hukukî konusunu teşkil eden dolaylı tahrikin, özel bir sonucudur (44).

d) Övmenin maddî ögesiyle içiçe olan alenîlik, sözkonusu suçun temel özelliğidir. Alenîlik — açıkça kelimesinden, sosyal düzensizliğin gerçek bir tehlikesi doğmaktadır.

e) Övme şekli bir suçtur; alenîlikte fiilin cezalandırılmasını haklı kılan tehlike kavramı için (mündemiç) bulunmaktadır. Bundan ötürü herhangi bir maddî netice doğurması gerekmez. Bununla birlikte övme suçu, netice doğurduğu takdirde, övgüde bulunan kişi, iki suçtan sorumlu olacaktır: övme ile övme nedeniyle gerçekleşmiş diğer suç.

Diğer yönden sözkonusu suçta, kamu sükûnu için tehlikeli olma niteliği, aranmamaktadır. Sadece, çeşitli sosyal sınıflar arasında tahrik suçunda aranır. Bunun dışındaki hallerde, kanundan ötürü var sayılmıştır. Cürüm fiilini övme suçunda, sözkonusu unsurun kendiliğinden mevcut kabul edilmesi, isabetsiz değildir (45).

(42) Relazione al Re, n. 122 de Yeni İCK. için bu konuda, vasıtalar için de (n. 133) de, açıklama vardır (Vico, s. 793).

(43) Vico, s. 793.

(44) Vico, s. 794.

(45) İTM. 4 nisan 1906 (Suppl. Riv. Pen., XV, 121); İTM., 27 nisan 1903 (Rivista penale, LVIII, 476); İTM., 28 ocak 1902 (Rivista penale, LV,

Övme ister fiilin münhasıran gayesi olsun, ister sanığın sözünün başlıca konusu olsun, önemli değildir. Bu fiil, arızî ve ikinci plânda dahi işlenebilir.

3. Övülen, iyi görüldüğü söylenen fiil.

Övülen veya iyi görüldüğü söylenen halin, bir «*cürüm*» veya birden fazla fiil olması gereklidir. Bir diğer deyişle, övme ya da iyi gördüğünü söyleme, «*cürüm*» e ilişkin bulunmalıdır. Kanununun sarîh olarak belirttiği bu şarttan aşağıdaki sonuçlar çıkmaktadır :

a) Sadece fikir.

Sözlü şekil altında, suç sadece fikirlerin övülmesiyle gerçekleşemez. Ahlâk dışı veya yıkıcı - bozguncu fikirler (46) olsa bile durum değişmez.

b) Övülen, iyi görüldüğü söylenen fiilin konusu.

Övme veya iyi gördüğünü söylemenin konusu, bir veya birden çok fiile ilişkin olabilir. Ancak bu cürmün soyut olup olmaması gerektiği tartışmalıdır. Bir anlayışa göre, fiil, somut, gerçekleşmiş olmalıdır veya gerçekleşme yolunda olmalıdır (47). Bu anlayış konusunda şunu söylemek yerinde olacaktır: failin övmesi veya iyi gördüğünü söylemesi, geçmişe karşı bir başkaldırma, karşı gelme anlamındadır. Oysa tahrik suçunda geleceğe yönelmiş olma söz konusudur. Bunun doğal sonucu olarak belirtmek gerekiyor ki, övülen veya iyi görüldüğü söylenen cürümlerin konusunu, doğrudan doğruya veya failleri dolayısıyla övgüye değer görülen, gerçekleşmiş fiiller teşkil etmektedir. Gerçekten failin övgüye değer görülmesiyle, işlenmiş olan suç, birbiriyle bağlantılıdır (48).

Diğer bir anlayış, övme veya iyi gördüğünü söylemenin ne geçmiş ne de geleceğe ilişkin olmayan bir ikinci konusunun varlığını savunmaktadır. Bu yalnızca soyut - mücerret bir nesnedir. Bir diğer deyişle fail, fiilen gerçekleşen veya gerçekleşme yolunda olan bir

350); 21 haziran 1901 (Suppl. Riv. pen., X, 127) (Manzini, 1921, V. s. 635); Aynı mahiyette: Erem, c. II, s. 565.

(46) Manzini, 1921, V, s. 634.

(47) Manzini, 1921, V, s. 635.

(48) Maggiore, c. II, 1, s. 356; Contieri, s. 38.

fiille ilgili olmaksızın, kanunun öngörmüş bulunduğu soyut bir fikrin şemasını tasvip etmede veya yüceltmededir (49).

Kaynak İtalyan Ceza Kanununda, baskın görüş, övmenin konusunun somut karakterinin şart kılınmasıdır (50).

Demek oluyor ki, sübjektif veya objektif yönlerden geleceğe ilişkin fiiller sözkonusu değildir. Ne var ki, sübjektif olarak, yalnızca niyetler, kararlar ve objektif olarak da sadece fiillerin öngörülmesi veya soyut temsil, tasvir edilmeleri önemsizdir. Bu itibarla, soyut şekilde düşünülen bir suçun övülmesi, övmeyi teşkil etmez; bu hareket belki de, TCK. m. 311 e (İCK. m. 246) göre cezalandırılabilecektir. Buradan şu sonuç çıkmaktadır: fiilen gerçekleşmiş olması unsuru, 312. maddeyi, yani övmeyi, doğrudan doğruya suça tahrik fiilini düzenleyen 246. maddeden ayırmaktadır (51).

aa) Fiil veya fail.

Görüldüğü üzere, övgüye değer fiil, suçun kurucu unsurudur. Bu unsur, icraıdır; fail tek olabilir, birden fazla olabilir. Aynı şekilde övme, objektif olarak düşünülmüş olan fiile ve onu işlemiş olduğundan ötürü failine (52) ilişkindir.

bb) Kendi kendini övme veya iyi gördüğünü söyleme.

Sözkonusu suç, üçüncü kişiler tarafından işlenebilir. Ayrıca failin kendisi, övme veya iyi gördüğünü söylemenin aynı zamanda konusunu teşkil edebilir. Bu halde, muhtemelen önceki suçla birlikte içtima halinde bulunur veya tekerrür hükümleri uygulanır.

c) Övülen veya iyi görüldüğü söylenen suçun niteliği.

Sözü edilen suçun, Türkiye'de yürürlükte olan bir kanun tarafından öngörülmüş bir suç olması gerektir. Kural olarak suçun ni-

(49) Bak. **Zerboglio**, Delitti contra L'ordine Pubblico, in **Florian**, Trattato di diritto penale, 1935, s. 32.

(50) Krş. **Majno**, Commento al cod. pen. it., II, 1906, s. 41; **Contieri**, 39; **Longo**, Commento al codice penale italiano, Roma, c. II, 1911, s. 78 - 79; **Özek**, s. 17.

(51) Aksine: İTM. 13 eylül 1913 (Suppl. Riv. pen., XXIII, 115); Aynı kanaat: **Manzini**, 1921, V, s. 635.

(52) Brescia Mah. 16 mart 1899 (Riv. Pen., L, 523, n. 3) (**Manzini**, 1921 V, s. 635).

teliği önemli değildir (53). Gerçekten suç, genel, askerî, basınla ilgili, siyasî, şikâyete bağlı vb. bir suç olabilir. Ayrıca taksirli suçlarda, övme sözkonusu değildir. Ne var ki övme veya iyi gördüğünü söyleme, doğrudan doğruya bir propaganda gayesine yönelmiş olabilir, oysa bu propaganda taksirli suçların özümüyle uzlaşmaz. Özellikle, sözünü ettiğimiz suçun, suç işlemeye dolaylı tahrik suçunun bir şekli olduğunu unutmamak gerekir: taksirli bir suça tahrikin bir diğer deyişle ceza altına alınan bir neticeye yönelmemiş bir iradenin düşünülmemeyeceği açıktır.

Fiil, işlenmiş ya da *hiç olmazsa, teşebbüs* derecesinde kalmış olmalıdır: konu veya araçlar yönünden elverişsiz teşebbüs yeterlidir. Hatta, kusura ehil olmayanların fiili dahi sözkonusu olabilir (54). Bu gün için tarihî kıymeti olan fiilleri övmenin suç teşkil etmeyeceğini, her zaman için ileri sürmenin, isabetsiz olduğu kanaatindeyiz (55). Örneğin bu gün için şeriatın savunulması, TCK. m. 163 de belirtilen diğer şartlarla birlikte, ayrı bir suçun gerçekleşmesi anlamındadır.

4. Suç olarak öngörülen fiil .

Övülen veya iyi görüldüğü söylenen fiilin, kanun tarafından cürüm olarak belirtilmiş bulunması gereklidir. Bununla beraber, mahkûmiyetin gerçekleşmiş olması zorunlu değildir. Şunları gözönünde tutmalıdır :

a) *Farklı fiiller.*

Objektif bakımdan herhangi bir suç teşkil etmeyen fiillerin övülmesi veya iyi görüldüğünün söylenilmesi suç değildir. Her ne kadar bazı fiiller gayri ahlâkî veya sırf medenî haksızlıkları belirten fiiller ise de suç teşkil etmediklerinden (örneğin: fücür, kocanın basit zinası, fesatlık, doğumu önleyici ameliye, vs.) veya basit disiplin suçları (örneğin: istihcanla ilgili disiplin kusurları), madde nin kapsamına girmez (56).

(53) Manzini, 1921, V, s. 636.

(54) Dalcke/Fuhrmann/Schaefer, Strafrecht und Strafverfahren, 37. bası, Berlin, 1961, m. 140, s. 172, not 1; Schwarz/Dreher, m. 140, s. 470.

(55) Farklı kanaat: Schwarz/Dreher, m. 140, s. 470.

(56) Quasi - reato şeklindeki hipotezler de bir telâkki edilmektedir. Bak. Olivero, s. 618.

b) *Kabahatler.*

Kanunun kabahat olarak belirttiği fiillerin övülmesi, TCK. m. 312 nin söyleminden anlaşıldığı üzere suç sayılmamıştır. Gerçekten kanunun söyleminde «cürüm» deyimini yer almıştır.

Kaynak kanunun hazırlanmasında ve Millet Meclisinde bu konu üzerinde tartışılmıştır.

VI. Manevi unsur .

Sözkonusu suçun manevî unsuru, kasttır; bir diğer deyişle, aranan şartlar içinde, kanunun suç olarak öngördüğü bir fiilin övülmesi veya iyi görüldüğünün söylenmesi şuur ve iradesidir. Bu, maddî unsurdan da çıkmaktadır. Gerçekten bir suçun açıkça tasvip edilmesi, övülmesi, yüceltilmesi maddî unsur meydana getirir; bu tasvibin v.s. beyan edilmesi şuur ve iradesi de, manevî unsur olan kastı deyimlemektedir.

Övme suçunun hukukî varlığı için, *genel kast* yeterlidir. Ayrıca, özel kast aranmaz. Kanunun söylemi de onu aramamaktadır (57).

Bazı yazarlar (58), suçu övme cürmünde, kast yönünden bir özellik bulunduğunu ileri sürmektedirler: övme cürmünde, sonradan husule gelen kasdın varlığı sözkonusu edilmektedir. Hemen belirtmek gerekir ki «bu gibi hallerde sonradan husule gelen bir kasdın cezalandırıldığı iddiası doğru değildir; kanun bir suçu iyi gördüğünü söyleyen veya bunu öven kimseyi cezalandırmak için, bu kimsede, maddî unsur teşkil eden hareketi yaparken, yani başlangıçtaki kastı aramaktadır. Binaenaleyh, bir suçu öven kimsedeki kast, fiil olup bittikten sonra meydana çıkan kast değildir; kendi fiili bakımından yani övme hareketini yaparken esasen başlangıçta mevcut olan kasttır» (59).

Sanığın övdüğü veya iyi gördüğünü söylediği fiilin, kanunda suç olarak öngörüldüğünü bilip bilmemesinin önemi yoktur. Zira Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz (TCK. m. 44) (60).

(57) *Vico*, s. 795.

(58) *Florian*, Trattato, I, s. 462.

(59) Krş. *Ranieri*, I, s. 277, not 1. (*Dönmezer/Erman*, c. II, 4. bası, 1969, s. 256).

(60) *Contieri*, 41; *Sabatini*, failde, suç teşkil eden bir fiilin övülmesi şuur ve iradesini yeterli görmektedir; ancak sözkonusu suçun tam bir incelikte bilinmesinin gerekmediğini belirtmektedir (s. 317).

VII. İcra .

1. Teşebbüs .

Suçun maddî neticesi, alenen gerçekleştirilen bir övmenin diğerleri tarafından idrak edilmesinden ibarettir (61). Bunun doğal neticesi şudur ki, teşebbüs, olağan sayılmamak gerekir (62). Şu var ki, basın yoluyla ya da diğer bir propaganda aracıyla yapılan övmede, nakıs teşebbüs olabilir (63).

Suç fiilinin övülmesi suçu, bir zarar suçu değildir (64), icraî karakterdedir, yalnız icraî hareketle işlenebilir (65).

Suçun mahiyeti, zorunlu olarak çoklukla birçok kişiyle bir bağlantıyı şart kılar; bu demektir ki suç, alenilikle ilgilidir. Suç da belirli olmayan kişiler tarafından, belirli olmayan bir zamanda, övmenin anlaşıldığı veya anlaşılabilir hale dönüştüğü anda tamamlanır. Suç teşkil eden bir fiilin alenen övülmesi, kamuda veya bir kaç kişi üzerinde herhangi bir tesir icra etmesi aranmadan gerçekleşmiş olur. Bir diğer deyişle, suçun tamamlanması için kamu düzeninin herhangi bir sarsıntıya uğraması araştırılmaz, bu gerekli değildir (66). Zira bu zarar kanun tarafından fiilin içine girmiş bir şekilde farzedilmiştir. Bir diğer deyişle bir tehlike suçu sözkonusudur.

2. Özellikleri .

Yukarda söylenenlerden şu neticeler çıkmaktadır :

Bir *tehlike suçu* sözkonusudur, *icraî* karakterdedir, *icraî* hareketle işlenebilir, *şeklî* bir nitelik taşır. Bu suçta, netice, tehlike şeklinde ortaya çıkmaktadır (67).

(61) **Ranieri**, Manuale di diritto penale, c. II, Padova, 1952, s. 419; **Contieri**, s. 42.

(62) Krş. **Sinibaldi/Piromallo**, c. II, Tome I, 1942, s. 309.

(63) **Ranieri**, s. 420; **Contieri**, s. 42; Bazı yazarlar, icra hareketlerinin bölünebileceğini kabul ederler (Örneğin: **Maggiore**, Diritto penale, Parte speciale, c. II, Tome I, Bologna, 1150, s. 93; **Olivero**, s. 624).

(64) Aksi kanaat: **Manzini**, 1921, V, s. 644. Manzini, sözkonusu suç için, *şeklî* suç ile zarar suçu demek suretiyle çelişikliğe düşmektedir.

(65) **Manzini**, 1950, VI; s. 151.

(66) İTM. 26 şubat 1926 (Giust. pen. 1926, 575) (**Manzini**, 1950, VI, s. 151).

(67) **Olivero**, s. 620.

VIII. İçtima .

Övme suçu, tehlike suçu, şeklî bir suç olduğundan, herhangi bir netice gerçekleşmeden suç doğar. Şayet diğer bir maddî netice meydana gelirse, bu takdirde övgüde bulunan kişi, iki suçtan sorumlu olabilecektir: Övme suçu ve övme sebebiyle gerçekleşmiş diğer suç (68).

Doğal olarak, sözkonusu suç, *suçortaklığı* şeklinde işlenebilir; suçortaklığı maddî olabilir (örneğin: afişi asan, satan ve dağıtan, bunların kapsamını bildiği takdirde) -(69), manevî olabilir (vekil edilen vs.) (70).

Doğrudan doğruya birçok suçları işlemeye tahrik veya konu itibariyle birçok suçları övme gerçekleştiğinde, tek suç sözkonusudur: ya tahrik veya övme suçu.

Eğer övülen suç, fiilen işlenmişse, bu takdirde övme suçunun kendi bağımsızlığını kaybedeceği kesin olarak söylenemez (71).

Eğer övme suçunun etkileri sebebiyle, devamlı sonuçları sözkonusu olursa, bu takdirde, öven kişinin manevî suçortaklığı düşünülebilir (72).

IX. Ağırлатıcı sebep ve Ceza Muhakemesi Hukuku .

1. Ağırлатıcı sebep .

Bu suç çoklukla basın yoluyla işlenmektedir. Basının icra aracı olarak kullanılması, suçun ağırлатıcı sebebini teşkil etmektedir (TCK. m. 312/2). *Bunun nedeni açıktır.* Bu konuda Gerekçe'de «311 inci maddenin müzakere ve münakaşasında zikredildiği veçhile bir şahsın âdiyen kanunun cürüm saydığı bir fiili öven veya iyi gördüğünü söyleyen... bir kimsenin bu hareketlerinden mütevellit elde

(68) Bak. Yuukarda V 2 2° e.

(69) İTM. 1 Temmuz 1892, 333 (Giur. pen. 1892, 33): (Manzini, 1950, VI, s. 152).

(70) Bak. TCK. m. 64, 65.

(71) Aksi kanaat: İTM. 18 aralık 1912 (Riv. pen., LXXVII, 608) (Manzini, 1950, VI, s. 152).

(72) Krş. Cevolotta, *İstigazione a delinquere e concorso, ecc.* (Rivista di dir. e proc., pen., 1921, 316) (Manzini, 1950, VI, s. 152).

edeceği netice ile bu işi daha geniş halk kitleleri üzerinde müessir olabilecek ve maksadın ve gayenin daha çok insanlara duyurulmasına yarıyacak basın yoluyla işlenmesi halinde elde edilecek neticeler arasında büyük farklar olduğu gibi, bu fiillere terettüp eden cezalar arasında da bir fark olması gayet tabii ve mantıkî olduğundan, 312 nci maddeye ilâve edilen fıkradaki (altıda bir artırılır) ibaresi (bir misli artırılır) şeklinde değiştirilerek aynen kabul edilmiş bulunmaktadır» (73).

2. Ceza Muhakemesi Hukuku .

Övme suçunun bir kısmı ülke içinde bir kısmı ülke dışında işlenebilir; veya tümü dışarda işlenebilir. Bu takdirde CMUK. m. 10 uygulanır.

Asistan Dr. Erol CİHAN

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Antolisei, Manuale di diritto penale, Parte Speciale, c. II, 1954.
Benedetti, Codice della stampa, 3. edizione Milano, 1942.
Chavanne, Provocation aux crimes et aux délits, Juris - Classeur Penal, Fr. CK. m. 283 - 244, Fasc. IX.
Contieri, I delitti contro L'ordine pubblico, Milano, 1961.
Çağlayan, Türk Ceza Kanunu, c. I Ankara 1962.
Dalcke/Fuhrmann/Schaefer, Strafrecht und Strafverfahren, 37. bası, Berlin 1961.
Erem, Türk Ceza Hukuku, Hususî Hükümler, 2. bası, c. II Ankara 1965.
Köhlrausch/Lange, Strafgesetzbuch, Kommentar, 43. bası Berlin 1961.
Maggiore, Diritto Penale, c. II/1, Bologna, 1950.
Manzini, Trattato di diritto penale Italiano, c. V, 1921.
Nuvolone, Reati di stampa, Milano 1951.
Olivero, Apologia e istigazione, Enciclopedia del diritto c. II, 1958.

---

(73) 22.2.1953 tarih ve karar: 32 sayılı Adalet Komisyonu raporu (6123 Sayılı Kanununun gerekçesi). Bak. Çağlayan, Türk Ceza Kanunu, c. I, Ankara 1962, m. 312, s. 1037.

- Özek, Suç teşkil eden fiillerin övülmesi ve TCK. nun 142/4. maddesi ile ilgili Yargıtay Kararı, İHFM. c. XXXIII, 1968, Sayı: 3 - 4.
- Özütürk, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı c. II, Ankara 1966.
- Ponnain, Manuale di diritto penale, c. II, Torino, 1957.
- Ranieri, Manuale di diritto penale, c. II, Padova, 1952.
- Sabatini, Istituzioni di diritto penale, 3. bası, Parte Speciale c. I, Catania, 1946.
- Schönke/Schröder, Strafgesetzbuch, Kommentar, 8. bası München/Berlin, 1957.
- Schwarz/Dreher, Strafgesetzbuch, Kurz Kommentar 28. bası München/Berlin, 1966.
- Vannini, Manuale di diritto penale, Parte Speciale, Milano, 1949.
- Vico, Il delitto di apologia, Annali di diritto e procedura penale, 1936.
- Welzel, Das deutsche Strafrecht, 9. bası, Berlin 1965.
- Zerboglio, Delitti contro L'ordine pubblico, Florian, Trattato di diritto penale, 1935.